

Afdeling	: OCSW - Zorg & Participatie	Raadsvoorstel: DJ-1477025
Naam opsteller voorstel	: Saskia Doek S.Doek@weert.nl / 0495-575487	Zaaknummer: 1464891
Portefeuillehouder	: drs. P.P.H. (Paul) Sterk	

Onderwerp

Regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek.

Voorstel

1. Toestemming te verlenen aan het college overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen om te kunnen besluiten tot het toetreden tot de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord met ingang van 1 januari 2022 zoals deze komt te luiden na het vaststellen van de voorgestelde wijzigingen door de huidige deelnemers aan deze regeling;
2. voor de met de toegang gemoeide personele kosten met ingang van 2022 een structureel bedrag van € 110.000,- op jaarbasis beschikbaar te stellen;
3. voor initiatieven ter versterking van de lokale sociale basis met ingang van 2022 een structureel bedrag van € 898.000,- op jaarbasis beschikbaar te stellen en het college tot concrete invulling hiervan te laten besluiten;
4. de bedragen onder de beslispunten 2 en 3 ten laste te brengen van het bedrag dat op basis van de beslispunt 1 met ingang van 2022 door gemeente Weert wordt ontvangen;
5. een resterend positief saldo na verwerking van alle financiële gevolgen van bovengenoemde beslispunten begrotingstechnisch budgettair neutraal in de begroting 2022 en verder te verwerken en dit voor het eerst te heroverwegen bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2024.

Inleiding

Op grond van de Wmo 2015 is elke gemeente verantwoordelijk voor het bieden van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Voor Beschermd wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoeizorg en OGGZ preventie (B&P) werkt de gemeente Weert samen met centrumgemeente Venlo, die de middelen voor genoemde taken ontvangt voor de regio. De huidige samenwerking is vastgelegd in het convenant *Beschermd wonen en opvang gemeenten Noord- en Midden-Limburg 2020-2021* (DJ-887592). De gemeente Venlo zorgt voor de uitvoering – inkoop, toegang, contractmanagement – op basis van een mandaat. De huidige afspraken lopen af op 31-12-2021. De door de raad vastgestelde visie *Bijzondere Doelgroepen Noord- en Midden-Limburg 2017-2021* vormt de basis voor de samenwerking. Deze visie wordt momenteel geactualiseerd en zal begin 2022 aan de 14 gemeenteraden worden voorgelegd.

Al geruime tijd wordt in de regio Noord- en Midden-Limburg gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken over BW, MO en B&P. Het gaat dan enerzijds om een andere verdeling van taken en anderzijds om een andere verdeling van middelen. Uw raad is hier via diverse raadsinformatiebrieven (DJ-1403887, DJ-999276/999279, DJ-842143/842145, DJ-455970) en de TILS-lijst (TILS 1626) over geïnformeerd. Bovendien heeft de

regionaalprojectleider op 7 september 2021 het project toegelicht tijdens de informatieve raadsbijeenkomst.

Beoogd effect/doel

Door nieuwe afspraken te maken, krijgen alle gemeenten in de regio Noord- en Midden-Limburg zeggenschap over de wijze waarop de taken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg & Preventie OGGZ worden uitgevoerd en over de wijze waarop de daarvoor bestemde middelen worden ingezet. Door zelf de toegang BW te gaan uitvoeren, kan de gemeente Weert beter maatwerk leveren voor onze inwoners met complexe problematiek. Ook geeft de gezamenlijke monitor inzicht in cliëntstromen en zorgt het financieel beheer door de MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling) Sociaal Domein Limburg Noord voor transparantie. Via de MGR besluiten alle deelnemers gezamenlijk over de inzet van de regionale middelen. Bovendien komt een deel van de middelen naar elke gemeente afzonderlijk, zodat niet alleen lokale kosten maar ook investeringen in de lokale sociale basis kunnen worden gedaan.

Argumenten

- 1. De samenwerking voor BW-MO-B&P wordt tot nu toe vooral gedomineerd door de centrumgemeente.*

Sinds de invoering van de Wmo in 2007 ontvangt de gemeente Venlo als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg de regionale middelen voor maatschappelijke opvang (MO). Daarin zitten ook middelen voor bemoeizorg en OGGZ preventie. Met de invoering van de Wmo 2015 kwamen daar de middelen voor de gedecentraliseerde taak Beschermd wonen bij. De centrumgemeente heeft deze taken tot nu toe zelf uitgevoerd – met uitzondering van de Flexibele maatschappelijke opvang Weert, die wij sinds 2014 zelf uitvoeren met onze lokale partners. Sinds 2020 zijn de samenwerkingsafspraken vastgelegd in een convenant en mandaat.

De centrumgemeente zet de regionale middelen zelfstandig in en hoeft over deze middelen geen verantwoording af te leggen richting het rijk of de regio. Hoewel alle regionale wethouders Zorg via de BC Wmo - een afstemmingsoverleg – de centrumgemeenten mogen adviseren, is daarmee formeel de zeggenschap voor de regiogemeenten niet geborgd. Bovendien is de centrumgemeente traag en vaag met het verstrekken van informatie, wordt de begroting voor deze taken pas aan de BC Wmo gepresenteerd als deze door de gemeenteraad van Venlo al is vastgesteld en is de centrumgemeente er tot op heden niet in geslaagd om een regionale monitor te ontwikkelen die inzicht geeft in de cliëntstromen. Hierdoor is er weinig zicht op de effectiviteit van het gevoerde beleid.

Bij de decentralisatie van de taak Beschermd wonen was onduidelijk welke kosten met deze zorg gemoeid zouden zijn. De centrumgemeente heeft destijds de gemeenten gevraagd om bij te springen bij eventuele tekorten, waarbij niet kon worden aangegeven of en zo ja wat deze tekorten dan zouden zijn. Omdat er geen onderbouwing werd aangeleverd en de centrumgemeente de benodigde middelen van het rijk ontvangt, waren de regiogemeenten niet genegen om een blanco cheque uit te schrijven. De centrumgemeente heeft daarop eenzijdig besloten tot de package deal: de rijksmiddelen vormen het kader voor de zorgkosten MO en BW: eventuele overschotten en tekorten zijn voor rekening van de centrumgemeente. De ontwikkeling van overschotten en tekorten voor het budget Beschermd wonen was als volgt:

2015	4,7 miljoen over
2016	3,2 miljoen tekort
2017	4,8 miljoen tekort
2018	2,2 miljoen over

Bron: jaarverslagen Beschermd wonen regio Noord- en Midden-Limburg

Van 2019 en 2020 heeft de centrumgemeente nog geen jaarverslag gemaakt, dus moeten we afgaan op de begrotingen zoals deze aan de BC Wmo zijn gepresenteerd. De regionale taken laten dan voor 2019 een overschot van € 4,6 miljoen zien en voor 2020 een overschot van € 8,7 miljoen. Tot nu toe heeft de centrumgemeente dus € 12 miljoen van het regionale budget toegevoegd aan de lokale begroting.

De huidige samenwerkingsafspraken zijn sinds 2020 via een convenant en mandaat vastgelegd. Daardoor is de zeggenschap echter niet verbeterd. Deze afspraken lopen op 31-12-2021 af.

Al eerder hebben de gemeenten in Midden-Limburg een poging ondernomen om meer zeggenschap te krijgen over de taken Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang. Geprobeerd is om een eigen regio te vormen. Echter, door de huidige regio Noord- en Midden-Limburg op te splitsen in 2 kleinere subregio's, pakte dit financieel gezien onvoordelig uit. Gezamenlijk zouden we op de € 9 miljoen die beschikbaar is voor Maatschappelijke opvang vanwege het niet halen van drempelbedragen in het verdeelmodel voor MO structureel € 2 miljoen minder ontvangen. Daarop hebben we ons ingezet om nieuwe, eerlijkere, afspraken te gaan maken binnen de huidige regio Noord- en Midden-Limburg, zodat we meer zeggenschap krijgen over zowel de inzet van de middelen als ook over de kwaliteit van de zorg. Deze afspraken liggen nu voor.

2. De nieuwe samenwerkingsafspraken kort toegelicht

Met de Raadsinformatiebrief d.d. 20 juli 2021 (DJ-1403887) hebben wij u geïnformeerd over de inhoud van de afspraken. Het gaat om een herverdeling van taken en middelen op het gebied van BW-MO-B&P, gericht op het vergroten van de zeggenschap van de regiogemeenten en het beter verdelen van de middelen.

Afspraak 1: elke gemeente legt zijn middelen voor BW-MO-B&P in de 'regionale pot'.
We willen als regio samen zorgdragen voor deze inwoners met complexe problematiek en daarbij financieel solidair zijn. Dat betekent dat we het regionale budget – dat vanaf 2023 onder de afzonderlijke gemeenten wordt verdeeld via het objectief verdeelmodel BW en vanaf 2026 via een nog onbekend verdeelmodel MO – bij elkaar willen houden, sámen aan de lat staan voor de regionale kosten (ongeacht hoeveel cliënten BW of MO je in enig jaar hebt) en iedere gemeente een eerlijk deel geven van het saldo van de regionale middelen, zodat ieder zijn lokale kosten kan afdekken en kan investeren in de lokale sociale basis.

We nemen dus gezamenlijk verantwoordelijkheid voor deze regionale 'klanten'. Het gaat om een relatief beperkte groep mensen (ongeveer 300-400 mensen), die echter dure en complexe zorg nodig heeft (een BW-plek kost jaarlijks ongeveer 50.000 euro). De mensen met complexe problematiek zijn niet gebonden aan de afzonderlijke gemeenten, ze 'reizen' rond. Het is ook niet mogelijk voor een afzonderlijke gemeente om voor alle problematieken lokaal zorg in te kopen, omdat een deel van die zorg alleen op een bepaalde schaal georganiseerd kan worden om het betaalbaar te houden. Daarom werken we regionaal samen. Dit is overigens ook via de VNG afgesproken: de Norm voor Opdrachtgeverschap geldt ook voor Beschermd wonen.

Afspraak 2: vanuit deze regionale inleg worden de regionale kosten betaald, bestaande uit:

- a. zorgkosten BW-MO-B&P;

- b. bedrijfsvoering;
- c. contractmanagement;
- d. financieel beheer;
- e. personeelskosten twee regionale functies (coördinatie toegang en procesregie).

De regionale kosten hebben betrekking op de regionale 'klanten': de mensen met complexe problematiek die zich in onze regio melden voor BW of MO. Voor deze vormen van zorg geldt landelijke toegankelijkheid: dat betekent dat elke Nederlander zich bij elke willekeurige gemeente kan melden voor zorg. Wel wordt bij de intake gekeken in welke regio de kans op herstel het grootst is.

Afspraak 3: het saldo van 'regionale pot' (afsprak 1) minus regionale kosten (afsprak 2), wordt verdeeld op basis van een verdeelsleutel.

Van de inleg van de gemeenten worden de regionale kosten betaald. Het saldo dat overblijft, wordt over de 14 gemeenten verdeeld. Nu het objectief verdeelmodel BW nog niet is ingevoerd en voor MO nog onduidelijk is hoe de verdeling zal gaan plaatsvinden, hebben we in onze regio gekeken naar een verdeelmodel per 1-1-2022 dat recht doet aan de lokale kosten voor BW en MO. De zorg (BW-MO-B&P) wordt regionaal ingekocht en gefinancierd. Een aantal taken gaan gemeenten lokaal uitvoeren en daarvoor is een verdeelsleutel ontwikkeld, die recht doet aan de te verwachten lokale kosten (op basis van cliëntaantallen 'Beschermd thuis' 2021 en cliënten MO 2021) en de investeringen in de lokale sociale basis (op basis van het aantal inwoners). De verdeelsleutel bestaat voor 25% uit het aantal inwoners en voor 75% uit de lokale kosten. Na invoering van het objectief verdeelmodel Beschermd wonen zal worden bezien of kan worden aangesloten bij die verdeling, die immers gebaseerd is op de te verwachten zorgbehoefte per gemeente. Besluiten over het eventueel wijzigen van de verdeelsleutel kan alleen door het wijzigen van module 2. Hiervoor is een besluit van twee derde van de colleges nodig, na daartoe verkregen toestemming van de raad.

Afspraak 4: van dit saldo dienen de afzonderlijke gemeenten zelf een aantal taken te bekostigen, die eerder via mandaat bij de gemeente Venlo waren belegd. Het gaat dan om:

- a. de kosten voor toegang BW en MO;
- b. de kosten voor Wmo BGI 'intensief' (was eerder onderdeel van de inkoop Beschermd wonen, als 'Beschermd wonen ambulante', oftewel 'Beschermd thuis');
- c. de kosten voor Wmo BGG groep (was eerder onderdeel van de inkoop Beschermd wonen, als 'Dagbesteding Beschermd wonen');
- d. investeringen in de lokale sociale basis;
- e. de kosten voor de uitvoering van taken door de MGR.

De onder 4 a tot en met d genoemde taken gaan gemeenten per 1-1-2022 zelf uitvoeren, omdat uitvoering op lokaal niveau bijdraagt aan het verbeteren van de zorg en ondersteuning van onze inwoners. Lokaal zijn inwoners met complexe problematiek vaak al langer bekend. Bovendien kan lokaal ook goed gekeken worden naar de ondersteuning van eventuele huisgenoten/mantelzorgers.

Onderdeel van de samenwerkingsafspraken is dat alle gemeenten blijven investeren in de lokale sociale basis (4.d). Achterliggende gedachte is dat een goede lokale sociale basis instroom in voorzieningen voorkomt en uitstroom uit voorzieningen duurzaam maakt. Met de lokale sociale basis stellen we inwoners in staat om zelf of met anderen hun problemen op te lossen op een laagdrempelige manier (dus zonder indicatie). Tegelijkertijd komen mensen via de lokale sociale basis door vroegsignalering eerder in beeld, zodat (lichter) maatwerk kan worden ingezet en wordt voorkomen dat de situatie escaleert. Bij uitstroom uit de maatwerkvoorzieningen biedt de lokale sociale basis een steunstructuur, zodat terugval voorkomen kan worden.

In Weert investeren we jaarlijks in de lokale sociale basis, zowel breed (onder andere: subsidies voor culturele en sportverenigingen, wijkaccommodaties, jongerenwerk, opbouwwerk, aanvalsplan armoede) als specifiek gericht op de inwoners met complexe problematiek. Zo is er het Zelfregiecentrum als algemene Wmo voorziening voor kwetsbare burgers en investeren we onder meer via het preventieprogramma *Thuis in een welkome wijk* in het voorkomen van psychische problematiek. Specifiek voor de doelgroep BW-MO-B&P is het goed om te (blijven) investeren in projecten als de pilot Wonen Plus, het project Sores en paperassenpitstop en nazorg na detentie voor licht verstandelijk beperkten (LVB). Deze projecten zijn de afgelopen tijd gestart en worden de komende maanden geëvalueerd. Voorgesteld wordt het college te laten besluiten over het al dan niet voortzetten van deze en andere initiatieven die mogelijk gedurende de komende jaren ontstaan en die bijdragen aan het versterken van de lokale sociale basis. Structureel wordt hiervoor in totaal € 898.000,- geraamd.

Afspraak 5: De visie op BW-MO-B&P en het beleid stellen de gemeente gezamenlijk op, maar afzonderlijk vast.

De afzonderlijke gemeenteraden blijven net als nu aan zet voor het vaststellen van de beleidskaders. We actualiseren daarvoor momenteel de regiovisie Bijzondere doelgroepen Noord- en Midden-Limburg 2017-2021. Deze zal begin 2022 aan de 14 gemeenteraden worden voorgelegd.

Door de nieuwe afspraken krijgen we vooral meer zeggenschap over de inzet van de regionale middelen en worden de taken op een transparante wijze uitgevoerd, inclusief monitoring en (tijdige) periodieke rapportages over de uitvoering van de zorg.

3. Regionale samenwerking is nodig (én verplicht) en biedt veel voordelen, zeker als de uitvoering door de MGR kan worden gedaan.

Zoals hiervoor al aangegeven, is het noodzakelijk, verstandig en wenselijk om regionaal samen te werken. Samenwerken heeft namelijk veel voordelen:

- Weert heeft relatief veel mensen met complexe problematiek. Daarom is het extra belangrijk dat we zelf meer aan zet komen bij de uitvoering van deze taken, zodat we ook zelf kunnen investeren in vernieuwende aanpakken en daarbij niet afhankelijk zijn van toestemming van een centrumgemeente;
- Door samen in te kopen, kan de gemeente Weert sturing geven op de inkoop (en dus de kwaliteit van zorg), die tot nu toe alleen door de centrumgemeente werd bepaald;
- Door ook lokaal te gaan indiceren voor de maatwerkvoorziening BW, kunnen we meer maatwerk bieden voor onze inwoners. Vaak zijn de inwoners met complexe problematiek lokaal al jaren bekend en gaat het om de juiste mix van ondersteuningsvormen, nu eens met meer (BW) en dan weer met minder (Wmo BGI) begeleiding. Ook kan steun voor de betrokkenen rondom de cliënt beter worden georganiseerd, omdat er een integrale afweging kan worden gemaakt;
- Met de middelen die overblijven ná aftrek van de lokale kosten, kunnen we de lokale sociale basis verder versterken;
- Samen de zorg voor inwoners met complexe problematiek organiseren is efficiënter en effectiever, voor de mensen waar het om gaat én voor de gemeenten: de mensen waar het om gaat, trekken rond door de regio en kloppen nu eens hier, nu eens daar aan voor zorg. Gelet op de aard van de problematieken, moet het aanbod een bepaalde schaalgrootte hebben. Het is daarom niet handig als iedere gemeente voor zich inkoop, want dan is het niet mogelijk om genoeg zorg te organiseren in onze regio tenzij tegen hele hoge tarieven. We kunnen dus schaalvoordelen realiseren door gezamenlijke inkoop – ook omdat we dan gezamenlijk goed gekwalificeerd personeel kunnen inzetten voor de inkoop. Bovendien voorkomen we ‘free rider gedrag’ van de kleinere

gemeenten, aangezien iedereen meebetaalt aan de regionale bedrijfsvoeringskosten;

- Ook geeft gezamenlijke inkoop meer mogelijkheden om te sturen op samenwerking in de keten. En draagt daarmee bij aan de transformatie van het sociaal domein: we kunnen gezamenlijk in gesprek met aanbieders en via de in de gegunde opdrachten opgenomen KPI's ook gezamenlijk sturen op de gewenste ontwikkelingen, ondersteund door het contractmanagement van de MGR;
- De MGR heeft al enkele jaren ervaring in het inkopen in het sociaal domein;
- Door de uitvoering onder te brengen bij de MGR inclusief financieel beheer en monitoring, komt de besluitvorming over de regionale middelen op een transparante manier tot stand en heeft iedere gemeente zeggenschap: er wordt binnen de MGR gewerkt met een gewogen stemverhouding (1 stem per 15.000 inwoners) én een gekwalificeerde meerderheid: niet alleen het aantal stemmen moet een meerderheid zijn, maar ook meer dan de helft van de gemeenten moeten zich voor een voorstel uitspreken. Hiermee voorkomen we dat de grote gemeenten te veel invloed krijgen. Alle gemeenten zijn met een wethouder vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB);
- Onderdeel van het financieel beheer is ook dat regelmatig tussentijds wordt gerapporteerd over de voortgang, zodat alle gemeenten zicht hebben op de cliëntstromen en de financiële situatie gedurende het jaar;
- Bovendien zorgt het onderbrengen van beheer van de geldstromen en het opstellen van de begroting BW, MO en B&P bij de MGR ervoor dat de rechtmatigheidscontrole op jaarrekening en de vaststelling van de begroting duidelijker belegd is, dan wanneer dat via 14 colleges en 14 begrotingen loopt.
- Onderdeel van de afspraken is ook dat bij de MGR een coördinator voor de lokale toegang BW wordt aangesteld. Het is immers gelet op de gezamenlijke inkoop en het samen dragen van de regionale kosten, van belang dat gemeenten op eenzelfde manier afwegen wie wel en wie niet voor BW-zorg in aanmerking komt. De colleges stellen hiervoor een uniform afwegingskader vast, zodat duidelijk is op basis van welke criteria iemand in onze regio in aanmerking komt voor BW-zorg. Via intervisie en gezamenlijke scholingsdagen wisselen de toegangsmedewerkers van de verschillende gemeenten kennis en ervaringen uit. Een regionale functionaris faciliteert deze regionale samenwerking en kan ook als vraagbaak functioneren bij moeilijke casussen (het afwegingskader is als bijlage ter informatie bijgevoegd);
- Uit de gezamenlijke beleidsvoorbereiding vloeit de regionale begroting voort. De ambtenaren van de 14 gemeenten met BW, MO en B&P in hun pakket blijven de beleidsvoorbereiding gezamenlijk doen. Eerder coördineerde de centrumgemeente dit proces. Gelet op de basiswaarden transparantie, zeggenschap en communicatie is het beleggen van de coördinatie bij de MGR van belang, zodat de procesregisseur een duidelijke regionale positie heeft. Dit vergemakkelijkt het samenwerken in de regio en voorkomt dat het werk vooral bij de vier grotere gemeenten terecht komt.
- Met deze nieuwe samenwerkingsafspraken voldoen we aan de Norm voor Opdrachtgeverschap.

4. Gelet op de aard en omvang van de te verdelen taken en middelen en het aantal deelnemende gemeenten, is het van belang de afspraken goed vast te leggen.

Gelet op de historie van samenwerken op dit gebied – een historie van op achterstand staan, weinig tot geen transparantie en een oneerlijke wijze van verdeling van middelen - is het belangrijk om de afspraken helder vast te leggen. En op een zodanige wijze dat gemeenten elkaar ook aan de afspraken kunnen houden. Met 14 gemeenten samenwerken is niet gemakkelijk. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de regionale klanten kan soms anders worden gewogen tegenover het lokale belang. Aangezien we via de inkoop meerjarige afspraken aangaan, is het van belang om ook de financiële afspraken goed

vast te leggen. Over de besluitvorming van de financiële middelen mag geen onduidelijkheid ontstaan.

Een regionale projectgroep heeft verkend welke opties voor samenwerking er zijn. De verschillende scenario's zijn besproken met de BC Wmo. De scenario's verschillen in de mate van gedetailleerdheid/verstrekking van afspraken in ofwel de samenwerkingsovereenkomst ofwel de MGR. Gelet op het belang van vooral ook het maken van meerjarige financiële afspraken, wordt voorgesteld om het financieel beheer bij de MGR onder te brengen, maar het vaststellen van beleid aan de afzonderlijke gemeenten voor te behouden. Ook willen gemeenten zelf een rol hebben in het bepalen van de toegang tot de zorg en bij het stellen van kwaliteitseisen aan de zorg.

Daarom wordt voorgesteld om de afspraken vast te leggen via een samenwerkingsovereenkomst op hoofdlijnen en nader vastgelegd via de MGR, waar de Midden-Limburgse gemeenten aan willen gaan deelnemen voor wat betreft module 2. (De MGR heeft al een module 1 voor de inkoop van Wmo en Jeugdzorg voor de 7 Noord-Limburgse gemeenten. Voor de uitvoering van de taken van BW-MO-B&P en het financieel beheer wordt een module 2 aan de regeling toegevoegd.)

Voor die deelname is toestemming van de gemeenteraad nodig. In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is hierover opgenomen dat toestemming daarbij alleen kan worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

- Onder strijd met het recht kan worden verstaan strijd met de wet (waaronder de Grondwet, wetten in formele zin en lagere regelgeving het recht van de Europese Unie en een ieder verbindende verdragsbepalingen) en de algemene rechtsbeginselen. Van strijd met de wet is in deze samenwerking ons inziens geen sprake.
- Van strijd met het algemeen belang kan sprake zijn wanneer uw raad van oordeel zou zijn dat er zwaarwegende argumenten bestaan op grond waarvan samenwerking met de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg ten aanzien van Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg en Preventie OGGZ ondoelmatig zou zijn. Daarbij geldt dat deze beoordeling door de raad terughoudend dient te worden toegepast. Ons inziens bevordert deze samenwerking de doelmatigheid van de ondersteuning aan deze doelgroep. Daarnaast wordt ook vanuit het Rijk en de VNG (mede gelet op de Norm voor Opdrachtgeverschap) samenwerking op dit terrein door gemeenten in de regio gestimuleerd, juist vanwege de meerwaarde daarvan voor inwoners, zorgaanbieders en het algehele functioneren van het zorglandschap.

De concept samenwerkingsovereenkomst en de concept Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) zijn als bijlage bijgevoegd.

Samengevat:

- gemeenten gaan de toegang beschermd wonen zelf uitvoeren,
- we houden de regionale middelen voor deze doelgroep bij elkaar,
- een deel van de regionale middelen besteden we gezamenlijk aan regionale zorg,
- het saldo wordt verdeeld onder de gemeenten om te besteden aan lokale kosten en de lokale sociale basis.

Als gemeente Weert krijgen we dus meer zeggenschap, meer zicht en inzicht (transparantie), meer mogelijkheden om lokaal maatwerk te bieden voor inwoners met complexe problematiek en meer investeringsruimte voor de lokale sociale basis. Zo kunnen we zelf sturen op wat we belangrijk vinden voor onze kwetsbare inwoners met complexe problematiek.

Kanttelingen en risico's

Bij dit voorstel zijn diverse kanttelingen te maken. Zo zijn er bepaalde risico's, ten aanzien van de voorgestelde samenwerking en de financiën (zowel voor wat betreft de kosten als de inkomsten).

Ten aanzien van de samenwerking:

Risico	Beheersmaatregel
Er is een kans dat er één of meerdere colleges of gemeenteraden niet akkoord gaan met de voorgestelde besluiten.	Er is een noodscenario voorbereid (looptijd: 6 maanden met de mogelijkheid om 2x3 maanden te verlengen). Het noodscenario houdt in dat de regiogemeenten de centrumgemeente mandateren om de taken uit te voeren. Zo krijgen we tijd om zaken aan te passen, zodat de afspraken wel door alle 14 colleges en raden kunnen worden vastgesteld. Ook voor het noodscenario zal er besluitvorming plaats moeten vinden. Dit kan in januari 2022 met terugwerkende kracht waardoor de zorgcontinuïteit wordt geborgd. Bovendien wordt dan de vastgelopen samenwerking vlot getrokken door toepassing van het VNG-escalatiemodel.
Invloed van landelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de invoering van het woonplaatsbeginsel Beschermd wonen of het uitstellen van het objectief verdeelmodel BW.	Het is nog onduidelijk wanneer het woonplaatsbeginsel Beschermd wonen ingevoerd gaat worden en welke uitwerking dit precies heeft voor de regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg. Mogelijk moeten gemeenten onderling gaan verrekenen voor cliënten, terwijl wij nu uitgaan van gezamenlijk financieren van regionale cliënten BW. We volgen deze ontwikkelingen op de voet en bespreken dit ook op regionaal niveau. Het verdeelmodel is al twee keer uitgesteld. Met de huidige voorgestelde afspraken wordt bereikt dat de middelen die de centrumgemeente van het rijk ontvangt, toch worden verdeeld over alle gemeenten en dat alle gemeenten zeggenschap krijgen over de uitvoering van de taken BW-MO-B&P. We zijn daarvoor dus niet afhankelijk van de landelijke besluitvorming.

Ten aanzien van de inkomsten:

Risico	Toelichting en eventuele beheersmaatregelen
Het aan de regio uit te keren bedrag in 2022 (dat nog volledig door Venlo wordt ontvangen) wordt verlaagd vanwege de uitname Wlz.	Voor BW-cliënten die levenslang ondersteuning nodig hebben, is de Wet langdurige zorg (Wlz) opengesteld. Dat betekent dat deze cliënten in aanmerking kunnen komen voor een indicatie Wlz. De overheid zal een deel van het budget BW overhevelen naar de Wlz. Het is nog steeds niet precies bekend om hoeveel cliënten en om welk bedrag het gaat. Hier hebben we geen invloed op.
De verdeelsleutel kan in de loop der tijd worden gewijzigd.	De verdeelsleutel is gebaseerd op een aanname van de lokale kosten (75%) en het aantal inwoners (25%). De verdeelsleutel wordt niet bijgesteld op basis van de daadwerkelijke lokale kosten. Wel wordt na de invoering van het objectief verdeelmodel gezocht naar een manier om de verdeelsleutel daarop te laten aansluiten. Dit kan lokale financiële gevolgen hebben. Herziening van de verdeelsleutel kan alleen door het wijzigen van de MGR

	en dus via een collegebesluit, na toestemming van de raad. Twee derde van de colleges moeten instemmen.
De in te leggen middelen voor Beschermd wonen zijn op termijn niet meer afzonderlijk inzichtelijk in het gemeentefonds.	De in te leggen middelen voor BW die elke gemeente gaat ontvangen op basis van het in te voeren objectief verdeelmodel, zijn nog 5 jaar afzonderlijk inzichtelijk in het gemeentefonds. Daarna moeten afspraken gemaakt worden over de bepaling van de inleg van de gemeenten. Dit kan lokale financiële gevolgen hebben.

Ten aanzien van de uitgaven:

Risico	Toelichting en eventuele beheersmaatregelen
De daadwerkelijke lokale kosten kunnen afwijken van de geraamde lokale kosten voor toegang, Wmo Begeleiding en Dagbesteding BW.	De verwachte lokale cliëntenaantallen - en daaraan verbonden kosten voor zorg en toegang waarmee gerekend voor de verdeelsleutel - zijn afkomstig van de centrumgemeente Venlo en voor de regiogemeenten niet inzichtelijk. Dit brengt enige onzekerheid met zich mee ten aanzien van het aantal cliënten dat daadwerkelijk in aanmerking komt voor Wmo Begeleiding en/of een indicatie Dagbesteding BW in enig jaar. Het saldo van de regionale begroting is de komende jaren ruim voldoende om dit risico op te vangen.
De geraamde budgetten in de regionale begroting BW-MO-B&P zijn niet toereikend. Gemeenten moeten naar rato van de verdeelsleutel 'bijbetalen'.	<p>Bij het opstellen van de regionale begroting nemen we de raming van het jaar ervoor en de verschillenanalyse die bij de jaarrekening wordt opgesteld als basis. Voor 2022 is uitgegaan van de begroting van Venlo in 2021 en zo goed mogelijk rekening gehouden met eventuele ontwikkelingen.</p> <p>Verder worden er aan aantal afspraken gemaakt die de kosten binnen de perken zullen houden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt met een uniform regionaal afwegingskader BW, zodat de indicatiestelling overal op dezelfde wijze gebeurt en alleen cliënten met zorgzwaarte BW in aanmerking komen voor een indicatie BW. De regionale coördinator Toegang ziet hierop toe; - Gemeenten spreken af te investeren in de lokale sociale basis, die preventief werkt op het voorkomen van instroom in voorzieningen en die de duurzame uitstroom uit voorzieningen bevordert. - In de GR is een bepaling opgenomen (artikel 5 lid 7) dat, indien een gemeente in enig jaar substantieel meer indicaties BW heeft afgegeven dan dat uit prognoses en maatschappelijke ontwikkeling zou mogen verwachten, er een onafhankelijk onderzoek kan worden ingesteld. Op basis van de uitkomsten van dit onafhankelijk onderzoek kan het AB van de MGR bij de begrotingsbehandeling een financiële correctiemaatregel voor de betreffende deelnemer voorstellen. - Om de uitstroom uit MO en BW te bevorderen, is het van belang dat er voldoende beschikbare huisvesting is. Het beschikbaar stellen van huisvesting voor deze doelgroep wordt meegenomen in de prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Naast bovengenoemde beheersmaatregelen voor de geschetste financiële risico's, stellen we bovendien voor om in elk geval in 2022 en 2023 het resterende saldo begrotingstechnisch budgettair neutraal in onze begroting te verwerken.

Financiële gevolgen

Onderdeel van de nieuwe afspraken is dat er in de regio wordt samengewerkt op basis van financiële solidariteit. Elke gemeente legt de rijksmiddelen die zij ontvangt voor BW-MO-B&P in in de regionale samenwerking (inclusief eigen bijdragen BW). Na aftrek van de regionale kosten, wordt het saldo verdeeld op basis van de eerder genoemde verdeelsleutel. Van het saldo kunnen de gemeenten de lokale kosten en investeringen in de lokale sociale basis betalen. Het saldo zet elke gemeente naar eigen inzicht in en wordt achteraf niet regionaal verrekend op basis van daadwerkelijke kosten.

Op basis van de realisatie van de afgelopen jaren bij centrumgemeente Venlo en de publicatie van het voorlopige objectief verdeelmodel BW kan ervan uit worden gegaan dat er de komende 10 jaar een positief saldo beschikbaar is. Een inkomst dus voor de gemeenten. Het is gelet op de hiervoor geschetste kanttekeningen en risico's niet gegarandeerd dat het saldo op de lange termijn positief blijft. Op basis van de vastgelegde financiële solidariteit is er sprake van een betaling van de deelnemende gemeenten op basis van de verdeelsleutel wanneer:

- de regionale kosten MGR hoger zijn dan de ingelegde inkomsten (de kans hierop wordt niet heel groot ingeschat gezien het verwachte positieve saldo);
- de gerealiseerde regionale kosten MGR hoger zijn dan geraamd in de regionale begroting MGR (zie ook hierboven bij risico's welke beheersmaatregelen hiervoor zijn getroffen).

De individuele gemeenten zijn in deze gevallen zelf verantwoordelijk voor de dekking van hun aandeel in deze kosten. Nadrukkelijk wordt vermeld dat de lokale kosten géén onderdeel uitmaken van de financiële solidariteit. Onder lokale kosten valt feitelijk alles wat niet is opgenomen in de regionale begroting MGR, zoals personeelskosten voor de toegang, lokale zorgkosten, versterken lokale sociale basis en bijdrage uitvoeringskosten MGR. Deze kosten kunnen de gemeenten dekken uit het saldo, dus de inkomst die zij ontvangen op basis van de verdeelsleutel.

De regionale begroting 2022 MGR wordt in het eerste kwartaal van 2022 aangeboden aan de gemeenten. De raad kan dan haar zienswijze geven op de begroting. Vervolgens zal het AB van de MGR de regionale begroting definitief vaststellen.

Op basis van de conceptbegroting 2022 (waarin de septembercirculaire 2021 al is verwerkt, zie bijlage) zijn de financiële gevolgen voor de gemeente Weert als volgt:

Aandeel saldo o.b.v. verdeelsleutel en regionale conceptbegroting d.d. 30-9-2021		3.555.249
Lokale uitgaven o.b.v. regionale berekening (met op onderdelen lokale input):		
- Uitvoeringskosten MGR	111.000	
- Formatie toegang	110.000	
- ZIN/PGB Beschermd Thuis	916.000	
- Dagbesteding Beschermd Wonen	148.000	
		-1.285.000
Restant na aftrek van zorgkosten, incl. toewijzing en uitvoeringskosten MGR		2.270.249
Inzet voor:		
- versterking lokale sociale basis	898.000	
- vervallen huidige ramingen a.g.v. MGR en SOK, per saldo na deel	40.372	
		-938.372
Restant (budgettair neutraal opnemen)		1.331.877

Het restantbedrag van ruim € 1,3 miljoen is bedoeld ter dekking van eventuele bijstellingen van de begrote bedragen in de loop van 2022 en afwijkingen in de realisatie in de jaarrekening 2022 ten opzichte van de raming op de onderdelen:

- Zorgkosten (wijziging aantal cliënten en/of gemiddelde zorgkosten per cliënt);
- Uitvoeringskosten toegang Wmo Weert (wijziging aantal cliënten/meldingen);
- Aandeel in het saldo op basis van de regionale begroting 2022 MGR (1e kwartaal 2022);
- De kosten voor de uitvoering van taken door de MGR.

Bovengenoemde bedragen worden budgettair neutraal verwerkt in de begroting 2022. Mochten de regionale begroting 2022 MGR, de uitvoeringskosten MGR, de uitvoeringskosten van de toegang of de ontwikkeling van de zorgkosten hiertoe aanleiding geven dan vindt aanpassing van de ramingen plaats, waarbij verrekening met het beschikbare restantbudget plaatsvindt. Een niet benodigd restantbudget aan het einde van het jaar valt vrij ten gunste van de algemene middelen.

De conceptbegroting en de toelichting daarop, die als bijlagen zijn gevoegd bij dit raadsvoorstel, zal na besluitvorming als opdracht aan de MGR worden gezonden. Het Algemeen Bestuur (AB) van de MGR verwerkt deze conceptbegroting vervolgens in een definitieve begrotingswijziging van de MGR en legt deze voor zienswijze voor aan de gemeenteraden. Dit zal in het eerste kwartaal van 2022 plaatsvinden. Vervolgens zal het AB van de MGR de begroting 2022 vaststellen.

Uitvoering/evaluatie

Indien u besluit als voorgesteld, kan het college besluiten om toe te treden tot de MGR per 1 januari 2022, nadat de colleges van Noord-Limburg deze regeling hebben gewijzigd zoals in bijgevoegde bijlage 1 voorgesteld. Mochten de gemeenten geen overeenstemming bereiken over de nieuwe samenwerkingsafspraken, dan zullen de 14 gemeenten gezamenlijk het noodscenario in werking laten treden, zodat de continuïteit van zorg gewaarborgd is.

Via de projectleider worden de regiogemeenten in kennis gesteld van uw besluit.

Communicatie/participatie

De samenwerkingsafspraken zijn besproken en door de aanwezigen positief ontvangen tijdens de BC Wmo van 22 september j.l.

De Participatieraad is regelmatig geïnformeerd over dit traject en heeft op ons verzoek bijgevoegd advies uitgebracht. In grote lijnen is de Participatieraad het eens met de voorgestelde afspraken. Ter informatie voegen wij hier de adviesaanvraag, het advies en het antwoord van het college daarop toe.

Bijlagen

1. Concept Samenwerkingsovereenkomst met toelichting
2. Concept MGR (versie 30-9-2021) met toelichting
3. Concept Regionale begroting met toelichting
4. Advies Participatieraad d.d 13-10-2021, met antwoord college d.d. 2-11-2021
5. Concept Afwegingskader BW 2022

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,

secretaris,	de burgemeester,
drs. M.J.M. Meertens	mr. R.J.H. Vlecken

Nummer raadsvoorstel: DJ-1477025

Advies raadscommissie

-

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 november 2021,

besluit:

1. toestemming te verlenen aan het college overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen om te kunnen besluiten tot het toetreden tot de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord met ingang van 1 januari 2022 zoals deze komt te luiden na het vaststellen van de voorgestelde wijzigingen door de huidige deelnemers aan deze regeling;
2. voor de met de toegang gemoeide personele kosten met ingang van 2022 een structureel bedrag van € 110.000,- op jaarbasis beschikbaar te stellen;
3. voor initiatieven ter versterking van de lokale sociale basis met ingang van 2022 een structureel bedrag van € 898.000,- op jaarbasis beschikbaar te stellen en het college tot concrete invulling hiervan te laten besluiten;
4. de bedragen onder de beslispunten 2 en 3 ten laste te brengen van het bedrag dat op basis van de beslispunt 1 met ingang van 2022 door gemeente Weert wordt ontvangen;
5. een resterend positief saldo na verwerking van alle financiële gevolgen van bovengenoemde beslispunten begrotingstechnisch budgettair neutraal in de begroting 2022 en verder te verwerken en dit voor het eerst te heroverwegen bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2024.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 15 december 2021,

De griffier,	De voorzitter,
mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten	mr. R.J.H. Vlecken